

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 9. december 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Udvidelse af den personkreds, der er berettiget til plejevederlag ved pasning af nærtstående døende) [af socialministeren (Eva Kjer Hansen)]

1. Ændringsforslag

Der er af socialministeren stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 17. november 2004 og var til 1. behandling den 25. november 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har været sendt i høring samtidig med fremsættelsen af lovforslaget. Den 22. november 2004 sendte socialministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 9 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Udvalgets spørgsmål til socialministeren er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Dansk Folkeparti kan varmt støtte dette lovforslag, som er en del af Finanslovaftalen for 2005 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne.

Forslaget indebærer, at alle personer, også hjemmegående, studerende, kontanthjælpsmodtagere, folke- og førtidspensionister, får mulighed for at få udbetalt et plejevederlag, hvis de ønsker at passe en nærtstående døende.

For at kunne få et plejevederlag til at passe en døende, er det en betingelse, at den syge ikke kan helbredes, at hospitalsbehandling er udsigtsløs, og at diagnosen er: »Kort levetid«.

For døende og deres pårørende ligger døden ikke som en mulighed engang langt ude i fremtiden, men som en sikker hændelse om kort tid.

Det er en tung og sorgfuld opgave at passe et døende menneske, og det kræver empati, takt og overskud at stille op som hjælper i den sidste svære tid.

Dansk Folkeparti har stor beundring og medfølelse tilovers for de mennesker, der påtager sig en sådan opgave, og de skal selvfølgelig støttes på enhver måde.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *socialministeren*, tiltrådt af (*udvalget*):

Til titlen

1) I titlen indsættes efter »service« ordene: », lov om social pension og lov om højeste, mellemste, almindelig forhøjet og almindelig førtidspension m.v.«

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 3]

Til § 1

2) I den under *nr. 2* foreslåede affattelse af § 105, *stk. 1*, affattes 2. *pkt.* således:

»Selvstændige erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra 3. fraværsdag, kan få udbetalt plejevederlag fra 1. fraværsdag.«

[Konsekvensændring]

Nye paragraffer

3) Efter § 1 indsættes som ~~ny~~ paragraffer:

»§ 01

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 42 af 28. januar 2004, som ændret ved § 1 i lov nr. 319 af 5. maj 2004 og lov nr. 471 af 9. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. Efter § 38 indsættes:

»§ 38 a. Udbetalingen af pension ophører med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om, at modtageren har ret til plejevederlag efter § 105, *stk. 2*, i lov om social service når modtageren kan få udbetalt plejevederlag fra tidspunktet for ophøret af pensionsudbetalingen.

Stk. 2. Udbetalingen af pensionen, jf. stk. 1, genoptages med virkning fra den 1. i den måned, som den nærstående dør, eller den pågældende anmoder om genoptagelse.«

§ 02

I lov nr. 1164 af 19. december 2003 om højeste, mellemste, almindelig forhøjet og almindelig førtidspension m.v., som ændret ved § 3 i lov nr. 319 af 5. maj 2004, foretages følgende ændring:

1. Efter § 37 indsættes:

»§ 37 a. Udbetalingen af pension ophører med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om, at modtageren har ret til plejevederlag efter § 105, stk. 2, i lov om social service når modtageren kan få udbetalt plejevederlag fra tidspunktet for ophøret af pensionsudbetalingen.

Stk. 2. Udbetalingen af pensionen, jf. stk. 1, genoptages med virkning fra den 1. i den måned, som den nærstående dør, eller den pågældende anmoder om genoptagelse.««

[Ophør og genoptagelse af udbetaling af pension ved modtagelse af plejevederlag]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1 - 3

Ændringsforslagene fastsætter bestemmelser om ophør og genoptagelse af udbetaling af social pension i forbindelse med, at pensionisten får ret til plejevederlag. Endvidere omfatter ændringsforslagene nogle konsekvensændringer.

Ændringsforslagene skønnes ikke at medføre økonomiske eller administrative merudgifter i forhold til lovforslaget for staten, kommunerne, erhvervslivet eller borgerne.

De økonomiske konsekvenser af ændringsforslagene skal forhandles med de kommunale parter.

Ad nr. 1

Den foreslåede ændring af titlen er en konsekvens af, at der ved ændringsforslag nr. 3 foreslås en ændring af lov om social pension og af lov om højeste, mellemste, almindelig forhøjet og almindelig førtidspension m.v.

Ad nr. 2

Ændringsforslaget er en konsekvens af en ændring i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, lov nr. 893 af 3. december 1997. Efter den gældende formulering af servicelovens § 105 kan der til selvstændige, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, udbetales plejevederlag fra 1. fraværsdag. Ved ændringen af sygedagpengeloven fik selvstændige erhvervsdrivende mulighed for at vælge mellem to forsikringsordninger, hvor de kunne få udbetalt dagpenge fra 1. eller 3. fraværsdag. Retten til plejevederlag fra 1. fraværsdag skal derfor både omfatte selvstændige erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, samt selvstændige erhvervsdrivende, der har tegnet forsikring med ret til dagpenge fra 3. fraværsdag.

Ad nr. 3

Efter lovforslaget kan plejevederlag ikke udbetales samtidig med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Ændringsforslaget sikrer, at en pensionist, der får ret til plejevederlag, kan få standset og senere genoptaget sin pensionsudbetaling, og at det kan ske uden ansøgning. Pensions sagen skal således ikke genoptages i forbindelse med, at pensionsudbetalingen genoptages.

Da pensionsudbetalingen sker månedsvis er det valgt, at ophør og genoptagelse af udbetaling af pension sker ved et månedsskifte. De nødvendige ændringer af pension, boligstøtte m.v. i forbindelse med overgang til at modtage plejevederlag bliver derved administrativt mere enkle og gennemskuelige. Pensionsudbetalingen foreslås genoptaget med virkning fra den første i den måned, hvor den døende dør. Derved sikres, at den længstlevende har ret til efterlevelsespension, hvis der var tale om to gifte eller samlevende pensionister. Ligeledes vil den pågældende være berettiget til boligydelse i den måned.

Else Winther Andersen (V) Hans Andersen (V) Flemming Oppfeldt (UFG)

Troels Lund Poulsen (V) Pia Kristensen (DF) Jette Jespersen (DF)

Charlotte Dyremose (KF) nfmd. Helge Adam Møller (KF) Tove Videbæk (KD) fmd.

Jette Bergenholz Baurup (S) Grete Schødts (S) Jørn Pedersen (S) Sandy Brinck (S)

Lotte Bundsgaard (S) Villy Søvnald (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	54 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

---

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 116**Bilagsnr. Titel**

- 1 Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 2 Kopi af høring, udsendt samtidig med at lovforslaget blev fremsat, fra socialministeren
- 3 Høringssvar og høringsnotat, fra socialministeren
- 4 Høringssvar og høringsnotat, fra socialministeren
- 5 Bilaget er trukket tilbage
- 6 Ændringsforslag fra socialministeren
- 7 1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 116**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om hvorvidt en studerende, der bevilges plejevederlag til pasning af døende, kan komme i klemme i SU-systemet, til socialministeren., og ministerens svar herpå
- 2 Spm. om hvorvidt en arbejdsløs på dagpenge bliver fritaget for rådighedsbegrebet, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm. om hvorvidt en efterlønsmodtager kan bevilliges plejevederlag, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om en pensionist økonomisk kan komme i klemme, eksempelvis i forhold til udbetaling af boligydelse eller boligsikring, ved at modtage plejevederlag i f.eks. 3 måneder, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om den personkreds, som loven udvides med, ikke får ret til orlov, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om, hvorvidt en førtidspensionist, i forbindelse med pasning af nærtstående døende, hvor der udbetales plejevederlag, kan træde ud og ind af sin pensionsordning uden, at det får u hensigtsmæssige konsekvenser, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om hvorvidt en udvidelse af personkredsen medfører ændringer af den tidsperiode inden for hvilken plejevederlaget kan udbetales, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om hvorvidt en person, der har fået bevilget plejevederlag, kan følge sin nære slægtning på et hospice, til socialministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm. om, hvorfor L 34 (orlov til pasning af døende) og L 116 (plejevederlag) ikke er slået sammen til et lovforslag, og vil ministeren endvidere oplyse baggrunden for, at L 116 træder i kraft

1/1 2005, mens L 34 først træder i kraft 1/4 2005, til socialministeren,
og ministerens svar herpå

Udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 1- 9 og socialministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra udvalget

Spørgsmål 1:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt en studerende, der bevilges plejevederlag til pasning af døende, kan komme i klemme i SU-systemet.

Svar

Studerende, der modtager SU, kan ikke i dag få plejevederlag, da de ikke opfylder lovens betingelse om, at modtageren af plejevederlag skal være berettiget til sygedagpenge i tilfælde af egen sygdom. Efter forslaget vil de blive berettiget til plejevederlag.

Den studerende skal efter gældende regler være studieaktiv, når der modtages SU. Forslaget ændrer ikke herved.

Den studerende kan derfor ikke vælge at påtage sig plejeopgaven og samtidig modtage SU. For nogle kunne dette på kort sigt anses for fordelagtigt, hvis SU-ydelsen er større end plejevederlaget. Det gælder for SU-modtagere, der tillige modtager supplerende SU til enlige forsørgere eller supplerende SU på grund af handicap. På længere sigt vil det dog være mere fordelagtigt at modtage plejevederlag, da de studerendes samlede SU over studieperioden ikke ændres som følge af en periode med plejevederlag. Der sker alene en forskydning.

I SU-systemet vil plejevederlaget blive betragtet som en form for anden offentlig støtte, der udelukker, at der samtidig tildeles SU. Det betyder, at udbetaling af SU ophører ved udgangen af den måned, hvori plejevederlaget begynder. Begynder tildelingen af plejevederlaget den 1. i måneden, kan der dog ikke tildeles SU for denne måned.

SU genoptages efter ansøgning fra begyndelsen af den måned, hvori plejevederlaget ophører. Ophører plejevederlaget den sidste dag i måneden, kan der dog ikke tildeles SU for denne måned. Kan den studerende ikke genoptage uddannelsen på det tidspunkt, hvor plejevederlaget ophører, vil der dog først kunne tildeles SU på det tidspunkt, hvor den pågældende kan genoptage uddannelsen.

På den baggrund mener jeg ikke, at en studerende, der bevilges plejeorlov, vil komme i klemme i SU-systemet.

Undervisningsministeriet har været hørt i forbindelse med besvarelsen af spørgsmålet.

Spørgsmål 2:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt en arbejdsløs på dagpenge bliver fritaget for rådighedsbegrebet.

Svar:

Personer, der modtager arbejdsløshedsdagpenge er efter de gældende regler berettiget til plejevederlag, da de er berettiget til sygedagpenge i tilfælde af egen sygdom.

Personer, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Dette gælder også for personer, der ønsker at passe en nærstående døende, der ønsker at dø i eget hjem. I stedet for arbejdsløshedsdagpenge kan de få udbetalt plejevederlag, hvor de så ikke skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Arbejdsdirektoratet har været hørt i forbindelse med besvarelsen af spørgsmålet.

Spørgsmål 3:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt en efterlønsmodtager kan bevilges plejevederlag.

Svar:

Jeg kan bekræfte, at efterlønsmodtagere kan modtage plejevederlag. De to ydelser kan dog ikke modtages samtidig.

Da efterlønsmodtagere som udgangspunkt ikke vil være berettiget til sygedagpenge, vil plejevederlaget udgøre minimumsbeløbet, som er på 82 pct. af sygedagpengenes maksimumsbeløb.

Hvis efterlønnen er større end minimumsbeløbet, kan personen vælge at modtage den hidtidige efterløn og undlade at modtage plejevederlaget.

Arbejdsdirektoratet har været hørt i forbindelse med besvarelsen af spørgsmålet.

Spørgsmål 4:

Ministeren bedes oplyse, om en pensionist økonomisk kan komme i klemme, eksempelvis i forhold til udbetaling af boligydelse eller boligsikring, ved at modtage plejevederlag i f.eks. 3 måneder.

Svar:

Det kan naturligvis være vanskeligt for en pensionist at overskue, om det ved etablering af et plejeforhold er mest fordelagtigt at modtage plejevederlag og fx boligsikring, eller fortsætte med at modtage pension og fx boligydelse. Kommunen har en forpligtigelse til at rådgive den enkelte herom. Jeg mener derfor ikke, at der er pensionister, der skulle kunne komme økonomisk i klemme.

Spørgsmål 5:

Kan ministeren bekræfte, at den personkreds, som loven udvides med, ikke får ret til orlov?

Her tænkes f.eks. på kontanthjælpsmodtagere, der er omfattet af rådighedsreglerne.

Svar:

Lovforslaget berører ikke spørgsmålet om ret til orlov. De gældende regler i serviceloven om pleje af døende omfatter ikke bestemmelser om ret til orlov. Forslaget ændrer således ikke ved de eksisterende rådighedsregler m.v. Det skal tilføjes, at det lovforslag, som familieministeren har fremsat om ret til orlov til pasning af døende efter serviceloven, L 34, vedrører lønmodtagere.

Personer der modtager kontanthjælp skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Dette gælder også for personer, der ønsker at passe en nærstående døende, der ønsker at dø i eget hjem.

Hvis kontanthjælpsmodtageren i stedet modtager plejevederlag, vil den pågældende ikke have pligt til at stå til rådighed.

Med lovforslaget vil kontanthjælpsmodtagere således få mulighed for fremover at modtage en forsørgelsesydelse (plejevederlaget), når de påtager sig plejeopgaven.

Arbejdsdirektoratet har været hørt i forbindelse med besvarelsen af spørgsmålet.

Spørgsmål 6:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt en førtidspensionist, i forbindelse med pasning af nærtstående døende, hvor der udbetales plejevederlag, kan træde ud og ind af sin pensionsordning uden, at det får uhensigtsmæssige konsekvenser.

Svar:

Ved udarbejdelsen af lovforslaget har det været forudsat, at pensionsudbetalingen ophører i den periode, som førtidspensionisten får udbetalt plejevederlag. Det er endvidere forudsat, at pensionen genoptages uden, at det kræver en ny pensionsansøgning, og dermed risiko for at få afslag. Jeg går ud fra, at det især er denne risiko, som spørgsmålet sigter til.

Det er nu Socialministeriets vurdering, at der er behov for at fastslå dette i lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Jeg er derfor indstillet på, at fremsætte et ændringsforslag til det fremsatte lovforslag, der sikrer, at pensionsudbetalingen kan standses og senere genoptages i forbindelse med udbetaling af plejevederlag og uden, at dette indebærer, at pensionssagen skal genoptages.

Spørgsmål 7:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt en udvidelse af personkredsen medfører ændringer af den tidsperiode inden for hvilken plejevederlaget kan udbetales?

Svar:

Plejevederlaget kan efter de gældende regler ydes så længe, den døende er plejekrævende, og lovens betingelser i øvrigt er opfyldt. Der er ikke fastsat nogen direkte tidsgrænse for, hvor længe plejevederlaget kan udbetales.

Det er en betingelse for ydelse af plejevederlag, at pågældende er berettiget til sygedagpenge i tilfælde af egen sygdom. Det indebærer en vis varighedsbegrænsning for ydelse af plejevederlag, da retten til sygedagpenge afhænger af, at pågældende opfylder sygedagpengelovens beskæftigelseskrav. Ved opgørelsen heraf bortses der dog fra perioder på indtil 2 år, hvor der er ydet plejevederlag. Disse regler gælder fortsat.

Der gælder ingen tilsvarende begrænsning med hensyn til plejevederlag til personer, der får udbetalt minimumsbeløbet. Der er endvidere ikke noget til hinder for, at personer, der ikke længere er berettiget til plejevederlag - beregnet med udgangspunkt i sygedagpengebeløbet - overgår til at modtage plejevederlag i form af minimumsbeløbet.

Jeg mener ikke, at der er grund til at indføre en tidsgrænse for, hvor længe der kan modtages plejevederlag. Betingelsen for at etablere et plejeforhold er, at en læge har fastslået, at pågældende er i terminalfasen, dvs. at behandling med et helbredende sigte er udsigtsløs og prognosen er kort levetid, oftest 2-6 måneder. Hvis plejeforholdet varer længere end forventet, kan kommunen anmode om en ny lægelig vurdering.

Spørgsmål 8:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt en person, der har fået bevilget plejevederlag, kan følge sin nære slægtning på et hospice.

Svar:

Det er en forudsætning for udbetaling af plejevederlag, at den døende vælger at blive plejet af en nærstående i hjemmet. Hvis den døende tager ophold på et hospice, kan der ikke udbetales

plejevederlag. Baggrunden herfor er, at der til et hospice er knyttet fast personale, som kan yde pleje og omsorg.

Spørgsmål 9:

Ministeren bedes oplyse baggrunden for, at L 34 (orlov til pasning af døende) og L 116 (plejevederlag) ikke er slået sammen til et lovforslag, og vil ministeren endvidere oplyse baggrunden for, at L 116 træder i kraft 1. januar 2005, mens L 34 først træder i kraft 1. april 2005?

Svar:

Lovforslaget om udvidelse af den personkreds, der er berettiget til plejevederlag ved pasning af døende er fremsat som led i udmøntningen af finanslovsaftalen af 5. november 2004. Lovforslaget blev fremsat den 17. november 2004. Familienministerens lovforslag om ret til orlov ved pasning af døende, L 34, blev allerede fremsat den 7. oktober 2004, eller knap halvanden måned før. Det har således ikke været muligt at slå de to lovforslag sammen

Ved finanslovsaftalen er der afsat midler til udvidelsen af personkredsen fra 1. januar 2005. Det er derfor i lovforslaget foreslået, at udvidelsen træder i kraft på dette tidspunkt. Jeg mener ikke, at det ville være rimeligt at udsætte ikrafttrædelsen til 1. april 2005, blot fordi det allerede fremsatte lovforslag om orlovsret, L 34, har denne ikrafttrædelsesdato.